

Conscripția de la 1785 în Scaunul Trei Scaune

Teritoriul fostelor scaune secuiești, din care făcea parte în sec. XVIII și Scaunul Trei Scaune, aflat în vecinătatea Țării Bârsei, în chiar centrul României de astăzi, a fost și este un spațiu multiethnic, multicultural și multiconfesional, care a cunoscut experiențe istorice dintre cele mai interesante. În lumina, în principal, a conscripției urbariale de la 1785, dar și a altor surse bibliografice care aduc informații documentare despre subiectul tratat, am încercat o prezentare a particularităților iobăgiei în satele din Scaunul Trei Scaune în perioada stăpânirii habsburgice a secolului XVIII.

Bazându-ne pe informația oferită de conscripția amintită mai sus ne-am propus realizarea unei analize asupra activității, vieții cotidiene, existenței diverselor pături sociale, marcate pe de o parte de epoca istorică, iar pe de altă parte de specificul zonei. Metoda de lucru folosită s-a bazat în special pe centralizarea datelor existente în conscripție pentru diverse categorii sociale, acestea fiind coroborate cu informații și date menite să aducă lumină asupra existenței unei colectivități umane.

Conscripțiile urbariale reprezintă pentru istoria social-economică a Transilvaniei feudale unele dintre cele mai prețioase izvoare documentare. Conscripțiile urbariale sunt documentele care conțin date bogate care ne dau o imagine de ansamblu a vieții țăranimii ardelene, întocmite atunci când era necesară o evaluare¹. Motivele întocmirii lor erau variate: în cazurile schimbului de proprietar sau de împărțea, odată cu introducerea unei noi organizări sau cu instalarea unui nou administrator sau atunci când vechiul urbariu nu mai corespundea realității².

În grupa materialelor documentare de natura conscripțiilor se disting două mari categorii, și anume: urbariile întocmite pentru și în folosul proprietarului de pământ, pentru ținerea evidenței veniturilor sale și stabilirea raporturilor între supuși și stăpân și conscripțiile oficiale, întocmite de organele de stat pentru stabilirea impunerilor fiscale, pentru nevoi economice și de recensământ. Începând din secolul al XVIII-lea alături de conscripțiile urbariale realizate la cererea stăpânului de pământ au început să fie întocmite și unele con-

scripții de către organele statului care au rămas cunoscute în istorie sub denumirea de conscripții oficiale.

Instaurarea regimului habsburgic în Transilvania a avut urmări importante pentru viața politică și economică a acestei provincii, având în vedere faptul că Transilvania se aflase din 1541 sub suzeranitatea Porții Otomane care nu se amesteca în treburile interne ale provinciei atât timp cât principii o recunoșteau ca putere supremă și achitau tributul³.

Conscripțiile oficiale întocmite de către stat, deși conținutul lor odată cu instaurarea stăpânirii habsburgice în Transilvania s-a îmbogățit față de cele întocmite anterior atât prin descrierea proprietății în amănunt cât și prin precizarea îndatoririlor iobagilor în scopul obținerii veniturilor din toate sursele posibile nu mai prezintă aceeași încredere ca cele realizate pentru stăpânul de pământ, deoarece conscriptorii, care erau persoane străine puteau fi induși în eroare de iobagi, care din diverse motive lesne de înțeles, precum teama acestora față de cuantumul dărilor sau la îndemnul stăpânului feudal, nu-și declarau toate bunurile sau le declarau în cantitate mult mai mică⁴.

Conscripțiile urbariale conțin date bogate și diverse redade amănunțit ceea ce le face să devină o importantă sursă de informare științifică pentru studierea diferitelor probleme sociale și economice specifice evului mediu. Ele sunt materiale documentare specifice epocii medievale și care nu mai sunt create odată cu dispariția sistemului medieval.

Din conținutul acestor documente putem obține informații prețioase referitoare la raporturile dintre feudal și supuși, la condițiile materiale, la formele de muncă ale populației iobăgești, la numărul și fluctuația acesteia, la stratificarea ei din punct de vedere social și material, la sarcinile iobăgești, precum și la veniturile senioriale ce decurg din acestea, la arenzi, la zălogiri; de asemenea în urbarii putem găsi informații și asupra organizării și schimbărilor administrative, teritoriale ale Transilvaniei⁵.

Conscripția la care ne referim, a fost realizată la inițiativa lui Iosif al II-lea în toamna anului 1784, concomitent cu reforma marelui

Principat; înscrierea populației din 1784-1785 cu certe atribute de recensământ întreruptă de izbucnirea răscoalei lui Horea, a fost reluată în iarna anului 1785 și încheiată abia în anul următor. Această conscripție este considerată de specialiști primul recensământ modern⁶. Ea a urmărit stadiul resurselor umane și a raporturilor din societatea transilvăneană redată statistic prin prisma intereselor militare nedecarate ale curții; de asemenea conscripția putea servi și unor interese fiscale dar care nu au fost nici ele declarate⁷.

Asupra conținutului urbaniului, respectiv culegerea datelor în vederea întocmirii acestuia (care, se făcea de regulă prin ascultarea tăranilor iobagi), se poate afirma că intervenea și arbitrariul, datorită neîncrederii manifestate de iobagi care făceau adesea declarații inexacte încercând astfel să contracareze obligațiile lor față de administrație.

Conscripția din 1785 are un caracter general, sunt înregistrați toți locuitorii stabili, cei veniți din alte localități precum și cei ce n-au fost găsiți prezenți la domiciliul lor. Specific acestui urbanu este faptul că instrucțiunile elaborate din ordinul guvernului au fost tipărite și în limba română, iar locuitorii nu au mai fost împărțiți după confesiune sau naționalitate.

Pentru această conscripție nu s-au întocmit instrucțiuni deosebite; s-au folosit cele emise pentru conscripția urbanială din Ungaria la care s-au făcut mici modificări sau adaptări la categoriile iobăgești de aici, la iugărul din Transilvania și la miera din Sibiu⁸.

Conscripția s-a proiectat după aceleași criterii având la bază aceleași nouă puncte de întrebare:

I. Are acum locul acesta urbanu? De are ce fel e acela? De câtă vreme s-au adus înlăuntru?

II. Dacă n-are urbanu, pe lângă contractul sau legătură fac slujba cea iobăgească și iobagii și jelerii? Câtă vreme este acuma, de când acest obicei s-a început sau au pășit la această legătură locul acesta cu domni locului? Nu-i așa dară că până a se face acest urbanu sau contractul, au fost altele? Și de au fost, ce feluri și când s-au început împlinirea datoriei acestui de acuma obicei?

III. Unde nu-i nice urbanu, nice contractul, din ce stă darul, slujba și datoria iobăgească și jelerească, către domni locului, care acuma s-a obiceiuit? Când și în ce chip s-au adus înlăuntru acea datorie și alte daruri?

IV. Ce feluri de venituri și dobânzi are locul și hotarul acesta? Sau iarăși în ce feluri de pagube

sau scăderi și lipse au obisnuit a ajunge la locul și hotarul acesta?

Venituri (beneficia): 1. Locuri de arătură, 2. Fânețe, 3. Târguri, 4. Pășuni și rîturi, 5. Apă pentru adăparea vitelor, 6. Lemne de foc și de construcție, 7. Dealuri de vii, 8. Jir sau ghindă, 9. Dacă plătesc arendă fiscalului, 10. Livezi de pomi și grădini de legume, 11. Irestie, 12. Exploatarea și cărăusirea sării, 13. Posibilități de câștig prin munca la mine sau în fabrici apropiate, 14. Pescuitul și folosirea apelor navigabile, 15. Alte izvoare de câștig în locuri de muncă învecinate, 16. Dacă se practică arderea cărbunilor sau a vanului, 17. Alte venituri comune ale satului, 18. Ape de topit cănepa.

Pagube (Maleficia): 1-5 ca și la "Venituri", 6. ca la punctul 15 de la "Venituri", 7. ca și la punctul 19 de la "Venituri".

V. Câte și ce feluri de ierdase de arat și de fânețe are o gazdă întreașă și câte ferdele cu ferdele Sibidului poate semăna într-un ierdaș de arătură? De acest fel îi rîturile, că și de două ori să le poate cosi?

VI. Cîtă slujbă a făcut până acum o gazdă și cu câte vite trăgătoare? Și când s-au dus și când s-au întors de la slujbă, socotindu-le-o calea și umblarea în zilele slujbii?

VII. Dau locuitorii de aici domnului locului a noua? Dacă dau, din ce feluri de venituri crescute din pământ și averi o dau aceea? Și de câtă vreme? Și este obiceiul acesta i pe alte domni în această cinstită varmegie? Afară de acestea ce au obiceiuit până în ziua de astăzi să mai dea pe un an iobagii domnului său în rândul altora feluri de daruri la acele? Și mai ales darurile acelea acar în bani, acar în altceva, din ce au stat?

VIII. Câte ocini sau locuri de casă sunt în locul acesta pustii? De câtă vreme, pentru ce pricină s-au pustii? Și acele locuri cu cele ce se tin de ele (apartenențe extravilane) cine le stăpânește?

IX. Locuitorii locului acestuia sunt iobagi de uric au ba?

La investigarea condițiilor economice ale supușilor se anexează aceleași formulare având titlurile *Beneficia* și *Maleficia*⁹. Sub titlul *Beneficia* ei trebuiau să răspundă după formular: dacă pământurile de arătură sunt bune, productive, în trei câmpuri, produce grâu curat, amestecat cu seară, se pot lucra cu două vite? Fânețele le sunt bune, scutite de inundatii, se pot cosi de două ori, produce fân bun pentru îngrășarea vitelor? Și câte măji de fân produce un iugăr. Îi întreașă de grădinile de pomi de hamei, de varză de legume în sat sau în afară de

sat? Dacă au păsune suficientă și bună pentru toate vitele? Locuri de adăpost bune și aproape? Dacă au vii bune sau dacă pot câștiga cu lucrul la vie? Dacă au păduri, lemne de clădit, de foc în hotar, la drum bun și nu departe? Dacă au locuri cu trestie mai ales unde lipsese sau nu sunt de ajuns lemnele. Sunt întrebați de mori, dacă au în sat sau pe aproape? Dacă au apă pentru topit cânepă? Sunt întrebați de arenda fiscală, de dijmă și de nonă. Sunt întrebați de posibilități de câștig, dacă au târguri aproape, dacă au drumuri bune unde să-și poată desface ușor și cu folos, dacă sunt vii pe aproape unde să poată lucra pe bani, dacă pot câștiga cu cărăusul sării, cu plutăritul, cu arderea de var, de cărbuni? Și în sfârșit dacă au "fabrici" pe aproape care să le aducă câștig?

Sub titlul *Maleficia*, iobagii răspundeau în general la aceleași întrebări arătând neajunsurile și de asemenea puteau să vorbească și despre alte avantaje și dezavantaje dacă mai erau¹⁰. Se anexează de asemenea și diverse tabele într-o ordine stabilită: mai întâi tabelul urbarial apoi cel al viilor și al prestațiilor, după ele al prestațiilor iobăgești individuale, ale dijmelor în și cânepă.

Proiectul cerea o operație întinsă, complicată și dificilă. Nobilimea era ostilă proiectului, opunea rezistență și chiar influențează declarațiile țăranilor¹¹. Conscriptia are evidente intenții urbariale. Obligațiile de lucru se remarcă prin marea lor varietate. Ele variază de la categorie la categorie iobăgească și de la sat la sat, de la stăpân la stăpân și chiar de la om la om¹² uneori (ca în cazul în care unii iobagi erau ei înșiși proprietari ai unor mijloace de producție, cu excepția pământului care aparținea nobilimii - și obligațiile față de stăpânul de pământ erau diferite).

Iobagii mai erau supuși la cărăușii, femeile lor la tors lână sau fuioare de cânepă pentru domeniu, la țesutul acestora, plus daturile sau daniile mai mari sau mai mici, obișnuite peste tot. Slujba se face în cele mai diverse sectoare ale economiei sau nevoilor stăpânului: în agricultură, la pădure, la pescuit, la lucrul domestic etc. Ea se făcea cu vitele, cu palmele, cu ziua, cu săptămâna¹³.

Primele trei întrebări din cele nouă pe baza cărora se întocmeau conscripțiile se refereau la urbariile, contractele sau învoielile anterioare, prin care erau consfințite sarcini iobăgești și drepturi senioriale; cea de-a patra privea calitatea pământurilor din localitatea respectivă; a cincea întinderea vetrei iobăgești; a șasea și a

saptea sarcinile (robota, dijma, nona); a opta privea terenurile părăsite și în sfârșit a noua care se referea la calitatea de iobag.

Declarațiile sătenilor erau întărite prin punerea degetului pe cruce: erau semnate și de conscriptori, care în ultima parte își consemnau observațiile sub care, atunci când exista, era aplicat sigiliul satului respectiv. La întrebarea întâi supușii declară aproape invariabil că nu au urbariu. Acestea dacă erau, erau făcute pentru uzul stăpânului și se găseau în posesia lor¹⁴. Numai jelerii pomenește de contractele lor, din care unele sunt anexate în copie la conscripție.

Iobagii unii prestează patru zile cu palmele, trei sau două zile cu vitele, mai frecventă însă e slujba de trei zile pe săptămână cu diferite variații. Apar și iobagii care fac mai puțin de două zile sau chiar o zi pe săptămână, însă acestea sunt excepții¹⁵. Alți iobagi fac slujba cu săptămâna alternativ, sau concentrată pe mai multe săptămâni. Alții o fac combinată cu taxe, în cantități mai reduse de muncă, răscumpărând restul cu bani¹⁶.

Și la această dată mai apar înscrise pe alocuri slujbe nehotărâte, stăpâni la care iobagii lucrează după nevoi, când mai mult când mai puțin după cum li se cere. La jeleri variațiile sunt foarte mari combinând obligațiile cu taxa. Ca un fapt particular semnalăm substituirea slujbei prin biris (slujbas, argat, mercenarius)¹⁷.

Sunt cu totul reduse cazurile în care se poate vorbi de o oarecare regularitate în calificarea sesiei și repartitia pământului de cultură. Inegalitatea în distributia pământului de cultură e sporită considerabil de inegalitatea lui calitativă. Contrastele sunt mai mari între câmpie și deal. De asemenea la unele conscripții sunt anexate diverse modele de tabele: tabelul urbarial, apoi cel al viilor, și al prestațiilor după ele, al prestațiilor iobăgești individuale, ale dijmelor în și cânepă.

În ceea ce privește numărul și structura populației din Transilvania secolului al XVIII-lea nu se pot face referiri precise, desi, în această perioadă au fost întocmite numeroase statistici în acest sens¹⁸. Conscriptia iosefină din 1784-1786 nu este în măsură a reconstitui decât parțial structura etno-demografică a Transilvaniei¹⁹.

Conscripțiile urmăreau în majoritatea cazurilor numai anumite aspecte ale societății și la realizarea lor nu s-a procedat în mod unitar în comitate, districte, scaune și orașe. Totuși ele se completează reciproc și - lăsând deoparte îndoielile față de exactitatea cifrelor și față de rezul-

tatele consemnate - se poate alcătui o imagine destul de autentică a societății de atunci.

La data realizării conscripției, în Scaunul Trei Scaune, ca și în celelalte zone ale Transilvaniei, populația trăia amestecată, români, secui, unguri, sași și desigur țigani²⁰. Conform aceleiași conscripții, Transilvania era împărțită în 8 municipii (orașe libere), 37 de târguri (din care unele privilegiate) și 2555 de sate, în total 2600 de localități²¹. Municipiile, în ordinea mărimii erau: Cluj, Sibiu, Sighisoara, Alba Iulia, Tg. Mureș, Mediaș, Sebeșul sășesc, Dumbrăveni; municipiile nu erau obligatorii cele mai mari și mai populate localități; se avea în vedere importanța lor, existau târguri mai mari decât municipii, de exemplu Turda era mai mare decât Sibiu.

Între târguri se menționează câteva importante: Turda, Zalău, Făgăraș, Aiud, Dej²².

La Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Covasna se află un număr apreciabil de conscripții pentru Scaunul Trei Scaune și pentru câteva sate din împrejurimi, care fac parte din Conscripția generală din 1785; acestea sunt conscripții pentru: Albiș, Aninoasa, Augustin, Baraolt, Belin, Biborțeni, Bodoc, Boroșneul Mare, Canta, Cașinul Nou, Căpeni, Chichiș, Chilieni, Coșeni, Dalnic, Dobârlău, Dobolii de Sus, Doboșeni, Estelnic, Fila, Ghelinta, Harale, Herculan, Hilib, Imeni, Imper, Lisnău, Lunca Călnicului, Lunga, Lutoasa, Mărcuș, Micloșoara, Moacșa, Ormeniș, Ozun, Pava, Peteni, Purcăreni, Racoșul de Sus, Ruseni, Saciova, Sfântu Gheorghe, Surcea, Tâmașfalău, Târlungeni, Tălișoara, Teliu, Tohanul Nou, Valea Scurtă, Zăbala, Zălan, Zărnești²³.

Datele înscrise în conscripția prezentată mai sus - păstrată la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Covasna - constituie un izvor istoric important ce aduce o informație documentară largă asupra existenței acestei colectivități umane, mărturii care reconstituie istoria cotidianului lumii rurale aparținând ținutului secuiesc.

Întrebările conscripției aveau o valoare practică pentru cei care au întocmit-o, urmărind obținerea de informații clare, cât mai aproape de realitate, și care astăzi pot fi privite și interpretate ca o anchetă istorică în investigarea realităților sociale.

Răspunsurile populației la întrebările conscripției devin pentru noi aspecte ale istoriei agrare, ale istoriei dreptului, noțiuni de demografie istorică, reliefând factorii specifici, determinanți ai proceselor istorice, aspectele

obiective și subiective ale acestui proces, chiar dacă sunt restrânse la zona geografică a unui "scaun secuiesc".

Pentru scaunul Trei Scaune, conscripțiile localităților s-au făcut după instrucțiunile și formularele date, există și un exemplu în care datele sunt înscrise românește cu litere latinești și ortografie maghiară, acest caz nefiind singular pe teritoriul Transilvaniei. Pentru celelalte localități răspunsurile au fost înregistrate în versiune maghiară și alături în versiune latină.

Conscripția de la 1785 aduce lămuriri despre pământul cultivat cu grâu, seară, alte cereale; varză, cânepă, legume și livezi. Contraste mari apar între zonele de câmpie și de deal, unde sătenii aveau atât pământ productiv cât și pământ mai puțin productiv (vezi întrebarea a 4-a). Din declarațiile făcute de iobagi rezultă că în general în zonă pământul era slab și pietros, spălat de ploii, greu de îngrășat și cu productivitatea scăzută.

Locuitorii comercializau produsele agricole, în "Trei Scaune" existând numeroase localități în care se țineau târguri de produse sau de animale. (Acest obicei s-a păstrat și astăzi; în localitățile cu statut de orașe Tg. Secuiesc, Sf. Gheorghe, Baraolt, Covasna sunt organizate într-o anumită zi din săptămână - joi la Tg. Secuiesc, sâmbătă la Covasna, etc. - târguri unde vin comercianții din tot județul și chiar din județele învecinate cu diverse mărfuri). Iobagii erau deținători de animale cu care lucrau pământul: vaci, boi; aveau oi și prelucrau lână, lucrau de asemenea lemnul, existau mori. Așadar viața economică a Transilvaniei avea trei elemente principale: pământul, vitele și pădurile și pășunile²⁴.

Pe multe domenii nobiliare soțiile iobagilor aveau variate obligații la curte sau lucrau acasă pentru curte: melițau cânepă, torceau, țeseau, albeau pânza, etc. Ținutul Trei Scaune dispunea de resurse naturale: ape în care se practica pescuitul, unde arau adăpate vitele și înmuiau cânepa, păduri din care era folosit lemn pentru construcții și foc iar în unele localități se practica chiar și comerțul, în special cu lemn de brad.

Pădurile ofereau ghindă, o resursă importantă a acelor timpuri, pentru creșterea porcilor, iar iobagii culegeau mere pădurete și alune din care erau obligați să predea anual stăpânilor nobili. În localitatea Chilieni pădurea era folosită rațional, locuitorii localității fiind obligați să plătească o parte a lemnului folosit.

Conscripția cere să fie trecute în revistă lo-

curile folosite ca pășuni, iar din răspuns notăm că acestea erau destul de numeroase, ele constituind baza creșterii animalelor. Grija pentru folosirea în totalitate a pământurilor ce aparțin de localitățile menționate în conscripție se desprinde din cuprinsul întrebării a 8-a care cere informații privind identificarea sesurilor lăsate pustii.

Din cuprinsul întrebării a șaptea se observă că iobagii nu plătesc dijmă, arendă fiscală și nonă din nici un produs, obligațiile lor în acest sens constând în respectarea unor cerințe impuse de nobil privind o cantitate de muncă ce trebuia făcută și o cantitate de produse ce trebuia să-i fie predată. În afară de aspectele practice ale existenței locuitorilor, conscripția, prin întrebarea a 4-a, aduce elemente ce descriu starea drumurilor din localități și a căilor de legătură între acestea și celelalte așezări.

Prezentarea existenței iobagilor din hotarul Scaunului "Trei Scaune" se înscrie pe parcursul lucrării într-o încercare de prezentare a istoriei cotidianului în cadrul lumi rurale, documentarea și prezentarea cu toate genurile de informații fiind menită să aducă în prim-plan existența și creația unei colectivități umane, aflate în secolul al XVIII-lea într-o formă avansată a relațiilor medievale, într-un moment în care modernismul se instalează și în Transilvania, fără a fi însă biruitor.

Lucrarea aduce informații și în ceea ce privește tradiția, în această zonă, a folosirii pământului, fânetelor, pășunilor în devălmășie, prezintă stratificarea socială, face o descriere a

satelor iobăgești-grânicerești din Scaunul "Trei Scaune" - acest lucru putând reprezenta un punct de plecare a unor viitoare studii monografice sau etnologice.

Deși datele din conscripție sunt prezentate schematic, din ele se pot desprinde fapte de viață privată, conturându-se o imagine despre normele tradiționale ale satului, care deși respectate, uneori sunt încălcate - dar amenda-te imediat - așa cum se vede în capitolul referitor la moravuri (cazuri de nașteri ilegite, beție, vagabondaj, furt). Astfel, din studiul întocmit prin analiza desfășurării vieții poporului, în straturile de subsol ale societății ținutului secuiesc al secolului XVIII se relevă relația individ-societate, conviețuirea româno-maghiară prin istoricul legăturilor realizate în cotidian.

Demersul nostru a dorit să evedentizeze o serie de aspecte particulare, în mijlocul unor colectivități formate în cadrul administrativ al unei zone sau așezări, căutând în existența istorică a concretului să sesizeze specificitatea, unicitatea lor. Autenticitatea reconstituirii istorice este determinată în mare măsură de izvoarele utilizate și desigur, conscripția de la 1785 are un anumit grad de probabilitate, dar, așa cum s-a arătat pe parcursul lucrării, pentru că a fost întocmită pornind de la anumite nevoi fiscale, credem că în linii mari a reflectat corect condiția social - economică a locuitorilor din "Trei Scaune". Informații concrete, pe localități, ale conscripției de la 1785, în Trei Scaune, vor fi prezentate în studiile viitoare.

Raluca Tudoran

Note

1. O. PESCARIU, *Conscripțiile urbariale, împrejurările în care au fost create și valoarea lor documentară*, în "Revista Arhivelor", București, 1965, nr. 1, p. 39

2. *Ibidem*, p. 44

3. ANGELICA SCHIASSER, *Reformele iosefine în Transilvania și urmările lor în viața socială*, Ed. Hora, Sibiu, 2000, p. 87

4. O. PESCARIU, *Conscripțiile urbariale, împrejurările în care au fost create și valoarea lor documentară*, în "Revista Arhivelor", București, 1965, nr. 1, p. 48

5. *Ibidem*, p. 71

6. TOADER NICOMARĂ, *Transilvania la începutul timpurilor moderne (1680-1800)*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2001, p. 17

7. IOAN RANCA, *Românii din scaunele secuiești în antropomiele din conscripții*, vol. I, Editura Cămin, Cluj-Napoca, 1995, p. 19

8. DAVID PROBAN, *Problema iobăgiei în Transilvania (1700-1848)*, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, București, p. 186

9. *Ibidem*, p. 187

10. *Ibidem*

11. *Ibidem*, p. 187

12. *Ibidem*, p. 188

13. *Ibidem*, p. 189

14. *Ibidem*

15. *Ibidem*

16. *Ibidem*

17. *Ibidem*

18. IOAN RANCA, *Românii din secuime și răscoala lui Horea*, Editura Pax Historica, Tg. Mureș, 2000, p. 19

19. *Ibidem*, p. 20

20. *Ibidem*, p. 19

21. IOAN N. CIOLAN, CONSTANȚIN VOICU, MIHAIL RĂDOVIAN, *Transilvania istorie și dărmire românească*, Editura Sirius, p. 112

22. *Ibidem*

23. DIAN Covasna, fond *Scaunul Trei Scaune*, nr. 8, u.a.
de la 881/1 - 881/56

24. IVANCIU NICOLAI, VALEANU, TEODOR IONESCU,
IULIU PINCZES. *Gândirea economică din Transilvania (1784-
1918)*. Bucuresti, 1981, p. 25

Abstract

The Conscription from 1785 in Trei Scaune

The work is based mostly on unpublished documentary material, its originality being in catching some social - economic aspects concerning the life of the serfs in the Seckler area in the XVIIIth century, reflecting both their material state and their labour obligations (obligation of serfs).

Presenting the life of serfs inside the borders of Trei Scaune is part of an attempt to present a history of day-to-day life at the countryside. The documentation and presentation of all sorts of information is meant to bring forward the existence and creation of a human community, found in an advanced state of medieval relations in the XVIIIth century, in a time when modernism brakes into Transylvania, without prevailing.

The work also brings information regarding the tradition in this area, of making common use of the lands, hay - fields, pastures, it presents the social strata, it makes a description of the serf and frontier guard villages of Trei Scaune, thus being a possible starting point for future monographic works and studies of ethnology.

Although the information from the conscription are oversimplified, they can offer a view over private life, thus outlining the traditional rules of the village, which, though generally respected, are sometimes violated, but instantly punished, as shown in the chapter referring to morals (cases of illegitimate births, drunkenness, vagabondage, robbery). Thus, the study drawn up by analyzing the development of the life of the people in the lowest social strata of the Seckler region in the XVIIIth century, emphasizes the relation individual - society, and also the romanian - hungarian cohabitation, through the history of the realtionships bounded in day-to-day life.